

בס"ד. ש"פ שלח, כ"ח סיון, מבה"ח תמוז, ה'תשי"ב

(הנחה בלתי מוגה)

כי תבואו אל ארץ מושבותיכם גו' ועשיתם אשה להו' (ובפירש"י, שאין זה ציווי, אלא כשתבואו שם ותעלה על לבבכם לעשותם אשה לה', אזי) והקריב המקריב גו', שזהו החיוב דנסכים, והיינו, שהציווי הוא על הנסכים, שכאשר מקריבים קרבן, חובה להביא נסכים. וחיוב הנסכים הוא דוקא כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, משא"כ במדבר, כפרטי הדעות בזה², אם במדבר לא נצטוו בנסכים כלל, או שלא הי' חיוב להביא הנסכים יחד עם הקרבן, או שחיוב הנסכים הי' רק בקרבן תמיד ולא בשאר קרבנות, או שחיוב הנסכים הי' רק בקרבנות ציבור ולא בקרבנות יחיד. והיינו, שחיוב הנסכים בכל הקרבנות הוא בארץ ישראל דוקא, ולאחרי ירושה וישיבה דוקא, שהרי לא נאמר כי תבואו אל הארץ סתם, אלא כי תבואו אל ארץ מושבותיכם דוקא. וצריך להבין, מהי השייכות של ענין הנסכים לארץ מושבותיכם דוקא.

ב) ולהבין זה יש להקדים תחילה ההפרש בין קרבנות לנסכים³ (היינו ההפרש בין ב' הענינים שבקרבנות גופא, הקרבנות שבהם והנסכים שבהם), שעפ"ז יובן שענין הנסכים שייך לארץ מושבותיכם דוקא. והענין בזה, דהנה, ענין הקרבנות נקרא בשם אש, כמ"ש ועשיתם אשה לה' (אשה לשון אש⁴), וכתיב⁵ את קרבני לחמי לאישי, וענין האש הוא שטבעו לעלות מלמטה למעלה. וכידוע שזהו החילוק בין יסוד האש לשאר היסודות⁶, דמים ועפר טבעם בירידה, והרוח אף שאין טבעה בירידה, מ"מ, גם טבע העלי' אין בה⁷, ואילו טבע האש הוא לעלות

1) שלח טו, ב ואילך.

2) ספרי עה"פ. זבחים קיא, א. קידושין לו, ב.

3) בהבא לקמן — ראה לקו"ת פרשתנו מ, סע"א ואילך. מא, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן על מאמרי רז"ל ע' כח ואילך. אוה"ת פרשתנו ח"ו ע' א'תשצב ואילך. אוה"ת על מארז"ל ע' ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הצ"צ חרט"ו ע' קסג ואילך. ע' רעג ואילך. ד"ה

להבין ענין הנסכים תשמ"ג. תשמ"ז.

4) פרש"י ויקרא א, ט.

5) פינחס כח, ב. וראה לקו"ת פינחס עז,

ד.

6) במדבר"ר פי"ד, יב. לקו"ת שה"ש ד, ד. מקומות שנשמנו בהערה הבאה. ועוד.

7) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רכו ואילך. המשך מים רבים תרל"ו פק"ה ואילך.

למעלה. והיינו, שענין העלי' מלמטה למעלה כמו שנמצא בדברים גשמיים הרי זה ביסוד האש דוקא. וזהו שהקרבנות נקראו בשם אש, לפי שענין הקרבנות הוא ההעלאה מלמטה למעלה. וענין זה הוא בכל הקרבנות, כמ"ש ועשיתם אשה לה' עולה או זבח, היינו, לא רק קרבן עולה שהוא כליל לה', אלא גם קרבן זבח שאינו כליל, הוא אשה לה', שהו"ע העלי'. וכשם שהקרבנות עצמם נקראים בשם אש, כמ"ש ועשיתם אשה, הנה גם המדריגה למעלה שבה מגיע ענין הקרבנות נקראת בשם אש, כמ"ש לחמי לאישי (אש שלי), דאישי קאי על המלאכים בכלל, ובפרט על השרפים שהם תמיד בתנועה של עלי'.⁸ דהנה, במלאכים גופא שנקראים בשם עומדים, כידוע⁹ בביאור הכתוב¹⁰ ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, יש חילוקי מדריגות, דהחיות הם ברצוא ושוב, כמ"ש¹¹ והחיות רצוא ושוב, והשרפים הם בבחי' עמידה, כמ"ש¹² שרפים עומדים ממעל לו. והענין בזה¹³, דהנה, החיות הם בעולם היצירה, ששם מאירות מדותיו של א"ס ב"ה, והארת המוחין שם היא רק מבחי' המוחין השייכים אל המדות בלבד, ולא מבחי' המוחין כמו שהם בעצם מהותם, ולהיות שענין המדות הו"ע ההתפעלות, שזהו ענין השינויים, לכן יש בהם השינויים דרצוא ושוב, ואינם בבחי' עמידה. משא"כ השרפים הם בבחי' עמידה תמידית ללא שינוי, להיותם בעולם הבריאה, ששם מאירות חכמתו ובינתו ודעתו של א"ס ב"ה, כמאמר¹⁴ אימא עילאה מקנא בכורסא, ולכן הם תמיד בעמידה, היינו שנשרפים מחמת הביטול שלהם. ומה שמצינו שגם בהחיות כתיב¹⁵ בעמדם תרפינה כנפיהן, הנה עמידה זו היא מצד הגילוי דבחי' ממעל לרקיע, והיינו, שכאשר מאיר להם הארה מעולם הבריאה ששם מאירות חב"ד של א"ס ב"ה, אזי נעשה גם בהם ענין העמידה, אבל מצד עצמם, כיון שאינם נמצאים בהעולם שבו מאירות חב"ד של א"ס ב"ה, אינם בבחי' עמידה, אלא יש בהם השינויים דרצוא ושוב. וזהו מ"ש לחמי לאישי, דקאי על המלאכים בכלל ובפרט על השרפים שהם תמיד בבחי' עלי'. ונמצא, שכללות ענין הקרבנות, הן הקרבנות עצמם והן המקום שאליו מגיעים הקרבנות, הו"ע האש, שהו"ע

8) ראה לקו"ת פינחס שם.

9) ראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך.

ובכ"מ.

12) ישע"ו, ו, ב.

13) ראה סה"מ תרע"ח ע' קפה ואילך.

14) תקו"ז ת"ו (כג, א).

15) יחזקאל שם, כד. וראה תו"א ואוה"ת

10) זכרי' ג, ז.

11) יחזקאל א, יד. וראה תו"א יתרו עג,

ד ואילך. אוה"ת יתרו ע' תתקעח ואילך.

שם. תו"ח בשלח קסד, ג.

העלאה, היינו יציאה מגדרי הכלים. ועלי' זו היא עד בחי' שם הוי', כמ"ש אשה להוי', דענין שם הוי' הוא למעלה מהעולמות, שזהו שהוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד¹⁶. וע"י העלי' בכל המדריגות עד בחי' שם הוי', נעשית גם העלי' למעלה משם הוי', שזוהי העלי' עד רזא דא"ס, כמאמר¹⁷ רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס. והיינו, שהקרבנות עצמם עלייתם היא עד בחי' שם הוי', אך ע"י העלי' בכל המדריגות והיציאה מכל גדרי הכלים, נעשית העלי' עד רזא דא"ס, דזהו דיוק הלשון רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס, שדוקא רזא דקורבנא, הרז שבקורבנא, עולה עד רזא דא"ס.

ג) אמנם ענין הנסכים שבקרבנות הוא המשכה למטה דוקא, שזהו היפך הקרבנות שענינם הוא העלאה, וההעלאה היא למעלה מעלה ביותר עד רזא דא"ס, ואילו נסכים ענינם הוא המשכה למטה, וההמשכה היא למטה מטה ביותר, עד למקום היותר נמוך, שזהו שהנסכים שהיו מנסכים ע"ג המזבח היו יורדים לשיתין¹⁸ שמחוללין ויורדין עד התהום¹⁹, שהתהום הוא תחתון ביותר, מקום המים התחתונים, שירדו ע"י מאמר יהי רקיע גו'²⁰, כדאיתא במדרש²¹ שבתחילה הי' העולם מים במים, וע"י המאמר יהי רקיע בתוך המים הנה המים העליונים עלו למעלה והמים התחתונים ירדו עד התהום. וזהו ענין הנסכים שהיו יורדים עד התהום, שהו"ע ההמשכה למטה ביותר, והיינו, שלא זו בלבד שאינם עולים מלמטה למעלה, ואפילו אינם נשארים על עמדם, אלא הם נמשכים למטה, ויתירה מזה, שההמשכה היא לא רק למקום שיש לו ערך לגבי המקום שלמעלה הימנו, אלא ההמשכה היא למקום הנמוך ביותר, מקום המים התחתונים, שעז"נ²² מים תחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא.

ובזה יובן צורך ענין הנסכים לענין הקרבנות, דכיון שענין הקרבנות הוא העלאה מלמטה למעלה, הרי אין זו תכלית הכוונה, אלא תכלית הכוונה היא המשכה למטה דוקא, וכמ"ש²³ לא תוהו בראה (כי אם) לשבת יצרה, ולכן צ"ל גם ענין הנסכים שענינם המשכה מלמעלה

19) לשון הלקו"ת פרשתנו שם מא, ג.
20) בראשית א, ו.
21) ראה ב"ר פ"ה, ב"ד.
22) תקו"ז ת"ה (יט, ב). תוס' הרא"ש בראשית א, ז. וראה בחי' ויקרא ב, יג.
23) ישעי' מה, יח.

16) זח"ג רנז, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיה"א פ"ז (פב, א).
17) זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב. וראה גם ד"ה באתי לגני שנה זו ספ"ב (תו"מ סה"מ שבט ע' רעט. תו"מ ח"ד ס"ע 291 ואילך).
18) סוכה מט, א.

למטה, שבזה דוקא נשלמת הכוונה העליונה. וכפי שמצינו גם בענין הלוחות, דכתיב בהו"ד²⁴ חרות על הלוחות, וארו"ל²⁵ אל תקרי חרות אלא חירות, חירות מיצר הרע, חירות ממלאך המות וחירות מן השיעבוד²⁶, הנה ענין החירות לא נפעל ע"י עשרת הדברות בהיותם בדיבור, אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי²⁷, אלא דוקא ע"י כתיבת עשה"ד בלוחות גשמיים, והיינו לפי שהכוונה היא בהמשכה למטה דוקא. ובה יובן גם מה שאמרו רז"ל²⁸ כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים, וכיון שהקורא קריאת שמע בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר²⁹, נמצא, שקרבנות בלי נסכים הוא כמו עדות שקר. והענין הוא, דהנה הקרבנות היו במקדש ומשכן הנקרא משכן העדות³⁰, שענינו הוא עדות לישראל שהשכינה שורה בהם³¹. וכיון שענין העדות לישראל הוא דוקא בהיותם למטה, נשמות בגופים, לכן ענין הקרבנות ללא נסכים, דהיינו העלאה ללא המשכה, הו"ע עדות שקר, ולכן יש צורך דוקא בנסכים שהו"ע ההמשכה למטה, שבזה דוקא נשלמת הכוונה העליונה.

ד) וביאור הענין בעבודת האדם, הנה ע"פ מארז"ל הנ"ל שכל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים, הרי ק"ש היא דוגמת זבח ותפילין הם דוגמת נסכים. והענין בזה, דהנה, קריאת שמע הו"ע של העלאה, שהרי עיקר ענין הק"ש הוא הפסוק הראשון שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד³². ובדורות הראשונים הוי' מספיק פסוק זה בלבד להגיע למדריגה זו, ואח"כ³³ בדורות האחרונים כשראו שאי אפשר להגיע מיד לשמע ישראל, התקינו לומר תחילה ברכות ק"ש, ואח"כ כשראו שגם זה אינו מספיק, התקינו לומר תחילה פסוקי דזמרה. ועכשיו הנה גם זה אינו מספיק, וצ"ל ההתבוננות שקודם התפילה. אמנם תכלית המכוון היא שיגיע לענין שמע ישראל גוי'. והיינו, שע"י ההתבוננות בפסוד"ז בענין גדולת ה' שבבריאת העולמות, נעשה בו

נו ואילך.	(24) תשא לב, טז.
(29) ברכות שם.	(25) אבות פ"ו, ב.
(30) ר"פ פקודי.	(26) ראה שמו"ר רפ"ב. פמ"א, ז. זח"א
(31) ראה פרש"י עה"פ.	לז, סע"ב. ועוד.
(32) ואתחנן ו, ד. וראה שו"ע ודאדה"ז	(27) תהלים סב, יב. מכות כד, א.
או"ח ס"ס סה. תו"א תרומה פ, ב. ובכ"מ.	(28) ברכות יד, סע"ב. וראה מקומות
(33) ראה גם לקו"ת האזינו עו, ד. סה"מ	שצויינו בהערה 3. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקמ.
תרס"ה ס"ע קלד.	תרמ"ד ע' רסו ואילך. תרנ"ד ע' כ. תרח"ץ ע'

חקיקה מבחורין³⁴, ואח"כ היא ההתבוננות בברכות ק"ש בשורש נפשו האלקית³⁵ ובשורש נפשו הבהמית (שבשרשה הנה גם נה"ב בטלה לאלקות), וכל זה פועל על הנה"א ועל הנה"ב, ששניהם יחדיו אומרים שמע ישראל. שמע הוא מלשון אסיפה, כמ"ש³⁶ וישמע שאל את העם³⁷, דהיינו אסיפת כל הכוחות והחושים. והכח על זה הוא מבחי' ישראל, דישראל עלו במחשבה³⁸, דמחשבה היא לעצמו ובהבדלה מן הזולת, ולכן הנה גם בעת ירידת הנשמה למטה יש בכחה לאסוף ולקבץ את כל הכוחות והחושים, ולפעול שיהי' ניכר ונרגש (מ'זאָל דערהערן) אשר הוי' אלקינו, היינו³⁹, שבחי' הוי', כפי שהוא למעלה מהשתלשלות ולמעלה מעולמות, הי' הוה ויהי' כאחד, הנה הוא אלקינו, כוחנו וחיותנו, בלי הממוצע דשם אלקים. וכל זה הוא לפי שישראל עלו במחשבה, וגם בבחי' הכלים שרשם הוא בבחי' פנימיות הכלים⁴⁰ (ולא כמו מלאכים ששרשם מחיצוניות הכלים), ופנימיות הכלי היא בהתאחדות גמורה עם האור המתלבש בכלי (ולא כמו חיצוניות הכלי שאינו דבר אחד עם האור המתלבש בו), ולכן הנה הוי' הוא אלקינו ללא שום ממוצעים. וזהו שמסיים הוי' אחד, שכל רצונו אינו אלא הוי' אחד בלבד. וכל זה פועל אצלו שיהי' ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך⁴¹. ומזה נמשך גם בפרשה שני' של ק"ש, שגם כאשר האדם הוא במעמד ומצב ששייך לעניני העולם, ואספת דגנך גו'⁴², ה"ה מרגיש שהאפשרות פן יפתה לבבכם⁴³ היא בשוה ממש עם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים⁴³, היינו, שכאשר לבבו רק פונה (די הארץ גיט זיך עפעס אַ קער) מאלקות, הרי זה כמו וסרתם ועבדתם⁴⁴. דהנה, קודם אמירת שמע ישראל, הרי דרך איש ישר בעיניו⁴⁵, ואפשר שהוא ישר באמת. אבל לאחרי שהגיע להכרה והרגשה שהוי' אחד, הרי מאן דמחוי' במחוג קמי' מלכא וכו'⁴⁶, ולכן הענין דיפתה לבבכם הוא אצלו בשוה ממש עם וסרתם ועבדתם. והיינו, שלפני ק"ש, שעדיין לא הי' קמי'

והיצוניות) דרוש יוד. פע"ח הקדמה לשער השבת פ"ה. שער השבת פ"י. לקו"ת ראה כו, ריש ע"ד. דרושים ליוהכ"פ ע, ג. ועוד.

41) ואתחנן ו, ה.

42) עקב יא, יד.

43) שם, טז.

44) ראה לקו"ת פרשתנו מא, סע"א

ואילך. וראה גם צוואת הריב"ש סימן עו.

45) משלי כא, ב.

46) ראה חגיגה ה, ב.

34) ראה לקו"ת בחוקותי מז, ד.

35) ראה תורת חיים וארא קיא, ב

(בהוצאה החדשה — עו, ד).

36) שמואל"א טו, ד.

37) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע'

תרעו. אוה"ת עקב ע' תעט. ועוד.

38) ב"ר פ"א, ד.

39) ראה לקו"ת פרשתנו מ, ג.

40) ראה עץ חיים שער כח (שער

היעבורים) פ"א. שער מ (שער פנימיות

מלכא, אזי הענין דפן יפתה גוי' והענין דוסרתם גוי' הם באמת שני ענינים שונים, אבל כאשר מרגיש שהוי' אחד, ובמילא נעשה אצלו ההרגש דואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, אזי אין נפק"מ בין יפתה גוי' ובין וסרתם וגוי'. ונמצא שכללות הענין דק"ש הו"ע ההעלאה והיציאה מגדר הכלים, ולכן הרי זה דוגמת ענין הקרבנות, שענינם הוא העלאה. אמנם תפילין ענינם הוא המשכה, שהרי ענין התפילין הוא שאותן הפרשיות דק"ש שאומרים בדיבור (ובמחשבה) יומשכו גם באותיות הכתב בדיו גשמי ע"ג קלף גשמי, שזהו"ע המשכת הוי' אחד למטה, שזהו תכלית המכוון. ולכן הנה לאחר העלי' דק"ש אומרים בתפלת שמו"ע ברכת רפאנו וברך עלינו כו', שענין התפלה הוא מה שאומרים יהי רצון, שיומשך רצון חדש⁴⁷ להיות רופא חולים ומברך השנים, שזהו"ע ההמשכה למטה בגשמיות דוקא. וזהו גם מה שאמרו רז"ל⁴⁸ הוקשה כל התורה כולה לתפילין, היינו (גם) המצוות שבתורה⁴⁹, כי בכל המצוות עיקר המכוון הוא ההמשכה למטה דוקא.

ה) וזהו כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, דחייב הנסכים הוא בארץ ישראל ולאחר ירושה וישיבה דוקא, משא"כ במדבר הי' ענין הקרבנות בלבד, כי, ענין המדבר הוא היפך ההתיישבות וההמשכה, שזהו שהמדבר הוא ארץ צי' אשר אין בה מים⁵⁰, דענין המים (שיורדים מלמעלה למטה⁵¹) הוא המשכה, ואילו המדבר ענינו העלאה. וזו היתה גם טענת המרגלים שלא רצו ליכנס לארץ, באמרם שהיא ארץ אוכלת יושבי⁵², לפי שרצו להיות בבחי' העלאה דוקא. וכיון שהמדבר הוא בבחי' העלאה, לכן לא הי' בו ענין הנסכים, שענינם הוא המשכה. אבל כשבאו לארץ ישראל, ולאחר ירושה וישיבה, שנעשית ארץ מושבותיכם, באופן של התיישבות בעבודה פרטית לכאור"א, אזי הוצרך להיות ענין הנסכים. וכללות הענין הוא, שכדי שיוכל להיות ענין ההמשכה צריך להיות תחילה ענין ההעלאה, שלכן בתחילה היו בני' במדבר, שהו"ע ההעלאה, אלא שאין זו תכלית הכוונה, כי אם בענין ההמשכה דוקא, שנעשית בהכניסה לארץ. וזהו גם מ"ש⁵³ כי חסד חפצתי ולא זבח, כמבואר במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁴,

47) ראה אוה"ת ויקרא ע' רנה. סה"מ

51) ראה תענית ז, א.

עטר"ת ע' קלא. ובכ"מ.

52) לשון הכתוב — פרשתנו יג, לב.

48) קידושין לה, א.

53) הושע ו, ו.

49) ראה לקו"ש ח"ט ע' 79 הערה 3.

54) סה"מ תרח"ץ ע' רלג. תש"ט ע' 32

50) ע"פ תהלים סג, ב. עקב ח, טו.

(השני). וראה תוי"מ סה"מ אדר ס"ע ג ואילך.

שענין החפץ (חפצתי) הוא פנימיות הרצון⁵⁵, שהוא למעלה מרצון סתם דהיינו חיצוניות הרצון, וזהו חסד חפצתי, שפנימיות הרצון, דהיינו תכלית המכוון, הוא חסד דוקא, שענינו המשכה מלמעלה למטה, ולא זבח שהוא העלאה מלמטה למעלה. והיינו, דאף שבתחילה צ"ל ענין ההעלאה, מ"מ, אין זה החפץ, כיון שאין זו התכלית⁵⁶, אלא התכלית היא דוקא חסד, שהו"ע ההמשכה, ודוקא המשכה למטה מטה, עד למקום שאין למטה ממנו, שזהו אמיתיות ענין החסד, כי, כאשר ההמשכה למטה היא רק למי שהוא בערכו, אין זה ענין החסד לאמיתתו, אלא דוקא כאשר ההמשכה היא בכל המדריגות עד למטה מטה, כדמוכח מאברהם אבינו שהי' איש חסד⁵⁷, ולכן השפיע גם לערביים וכו'⁵⁸. ועז"נ כי חסד חפצתי, שזוהי התכלית. ולכן לא נשארו ישראל במדבר אלא נכנסו לארץ, ובכניסתם לארץ, ובפרט לאחר ירושה וישיבה, נתחייבו בנסכים, משום שתכלית הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁹ ממש.

הערכים-חב"ד (כרך א) ערך אברהם ס"ג. וש"נ.

(58) ב"מ פו, ב. ועוד.

(59) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו. ובכ"מ.

(55) ראה לקו"ת שה"ש כח, ריש ע"ד. וש"נ. שו"ת אדמו"ר הצ"צ חאה"ע ח"ב סרס"ג.

(56) ראה גם לקו"ת פרשתנו מב, א.

(57) ראה ארחות צדיקים שער יז. אוד"ת וירא צ, א ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 90. ספר